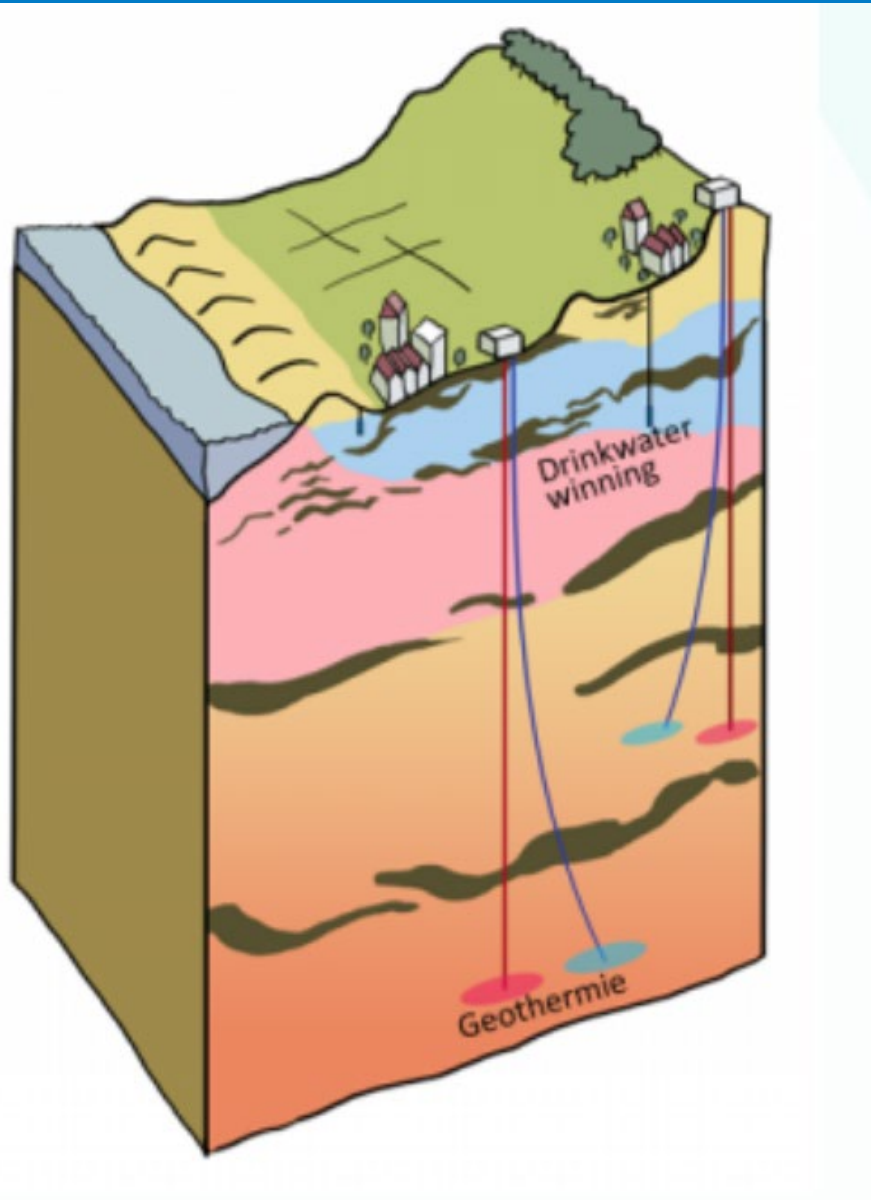

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

sessie 7.2 Realisatie van een duurzaam grondwatersysteem

Programma Bodem,
Ondergrond en Grondwater

Thema grondwater

18 april 2024

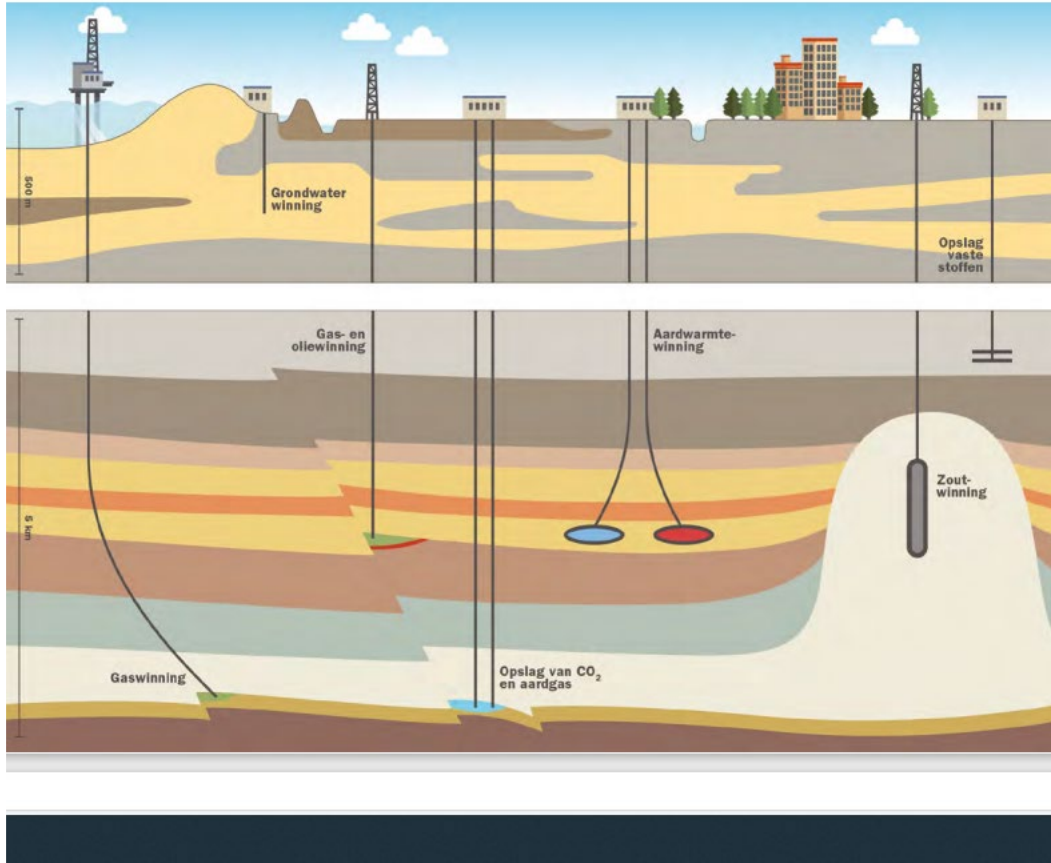
Programma sessie

- 13.00 BOG in vogelvlucht: plenair en scope thema grondwater
- 13.10 Hoe bereik je een duurzaam grondwatersysteem (wat kan ik zelf doen)?
- 13.20 Pitch problematiek regionaal 2x 10 minuten
- 13.50 Deelgroepen bespreken:
 - 15 min vragen/min casus bespreken (dieper)
 - 20 min bespreken :
 - wat is jouw rol/welke rol pakt jouw organisatie in zo'n situatie? (op flap schrijven?)
 - Wat werkt hierin goed, wat kan beter?
 - Welke instrumenten (bijv zoals in presentatie benoemd) gebruik je hiervoor?
 - Wat is er extra nodig om samenwerking te verbeteren? (instrumenten?)
- 14.25 Plenaire afronding: wat is het belangrijkste dat uit de groepen komt?
- 14.30 Eind

We signaleren

- › Bodem= basis voor maatschappelijke opgaven
- › Bodem en grondwater staan onder druk
- › Conflicterende ruimteclaims, gebrek aan ordening van bodem en ondergrond.
- › Opgave: verbind doelen bodem, ondergrond en grondwater met ruimtelijke ordening en milieubeleid

Een Rijksprogramma

- Aangekondigd in de NOVI
- Uitvoering + herijking STRONG
- Uitwerking + borging WBS
- Voorbereiden op EU richtlijn
- Nationaal programma + bestuurlijke afspraken

Thema's en dwarsverbanden

	Instrumen- tatie, EU, omgevings- wet	Kennis	Monitoring	Communi- catie en participatie	Visie en doelen	Ruimtelijke plannen en programma's
1. 4D regie op de ondergrond (ondiep en diepere)						
2. Bodemdaling						
3. Minder verstoren en afgraven, meer hoogwaardig hergebruik						
4. Bodemherstel en diffuse en nieuwe stoffen						
5. Borgen beschikbaarheid en kwaliteit grondwater						
6. Gezonde, vitale en klimaatbestendige bodems						

Inhoud

- › Doelstellingen 2050 / 2030
- › Maatregelen / acties 2030
- › Samenwerking en Governance
- › Communicatie en participatie

Waar moet je aan denken

1. Kennisontwikkeling & -deling
2. Implementatie EU wetgeving
3. Stimuleren innovatie en pilots
4. Borging en monitoring voortgang
5. Inbreng bodembelang in Rijksprogramma's

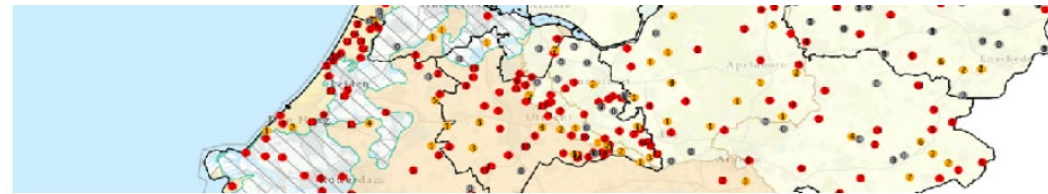
Planning

- › Zomer - hoofdlijnen
- › Eind 2024 - Concept
- › Inspraak medio 2025
- › Vaststelling 2de helft 2025

Thema Grondwater

Ook PFAS een opkomende bedreiging voor de grondwaterkwaliteit

WOENSDAG 7 JUNI 2023
WOENSDAG 7 JUNI 2023
NIEUWS 3

ACHTERGROND ONDANKS ALLE REGEN IN

WINTER EN VORJAAR MOETEN WE ONS TOCH WEER ZORGEN MAKEN OVER DE DROOGTE

Zelfs in de moerassen is de grond kurkdroog

Hoe zorgelijk is het dat zelfs moerassige grond zo droog is dat die aan het barsten is en bovendien heel vlam vatten? „Geef niet klimaat de schuld; dit komt van de natuur.“

Grondwater in Brabant is vervuild: 'Het is dweilen met de kraan open'

...kt alsmaar verder vervuild. ...en, PFAS en ...nende kwaliteit. De

Eerste klimaatplaag: zoetwatert

Dan wacht mijn land mijn droge land

Plannen in de maak om verbruik drinkwater in te perken: 'Rivier- en grondwater niet zo schoon als we willen'

DEN BOSCH - Het grondwater in F... De grootste boosdoeners zijn b... medicijnresten. Onderzoekers provincie zint op strengere r...

INTERVIEW DROOGTECOÖRDINATOR JOS KRUIT WORDT VROLIJK VAN DE HUIDIGE REGENVAL
Kletsnat najaar zorgt voor een goede watervoorraad

In heel het land buigen waterschappen zich over het tot grote hoogte stijgende grondwaterpeil, nu het maar blijft regenen. Droogtecoördinator Jos Kruit legt vanuit wetspot Den Bosch uit wat er te doen staat én of we nu genoeg water hebben voor de droge zomer.

Carta van der Wal
Den Bosch

NIEUWS 11

...telijk. Dwaars door de... vele meters breed en die... hangende lam overvullig... Maar regen doen doet het... Bijna te Biesbeek uit Ede... met troosten hoe het grond... groeivertoom, terwijl enkla... groeivoorzijn knopen staat... sijn van de aanleg van de... schap denkt erover de sloe... Te Biesbeek kijkt naar... Biet is nog niet gelukt. Hy... as water te boren, maar... op water is te laten."

De droogte slaat weer toe in Ne... enkele zomer met (droogte) wa... over de goede land en logge... verdrinkende... standten, die de... ligt niveau... geven.

...ds meer zijn stempel drukken op bouwplannen, infrastructu... verandering in Nederland. Een van de prob... en daardow...

...en... wingen. Op... naar voren... derlandse k... fer tegen ze... uitloopgebie... bijvoorbeeld... meer tussen... Nederlandse... "Er is nog... 60 centi... gging in het jaar... min is het niet helemaal... moten dat de zeespiegel de... stijgt, constateert het rapport, leunend... Vooral Antarctica is de onzekere fact... Als de ijsmassa's da... es kosten

Scope: Waar gaan we in het thema mee aan de slag?

- > Visie op een duurzaam grondwatersysteem
- > En op basis daarvan worden de volgende onderwerpen uitgewerkt:
 - Uitwerking structurerende keuzes Water en Bodem Sturend
 - Governance: Hoe gaan we het met elkaar doen?
 - Monitoring: hoe houden we de vinger aan de pols?
 - Aandachtspunten omgevingswet
- > Nationale Grondwaterreserve wel binnen programma, maar onder thema '4D registratie ondergrond'

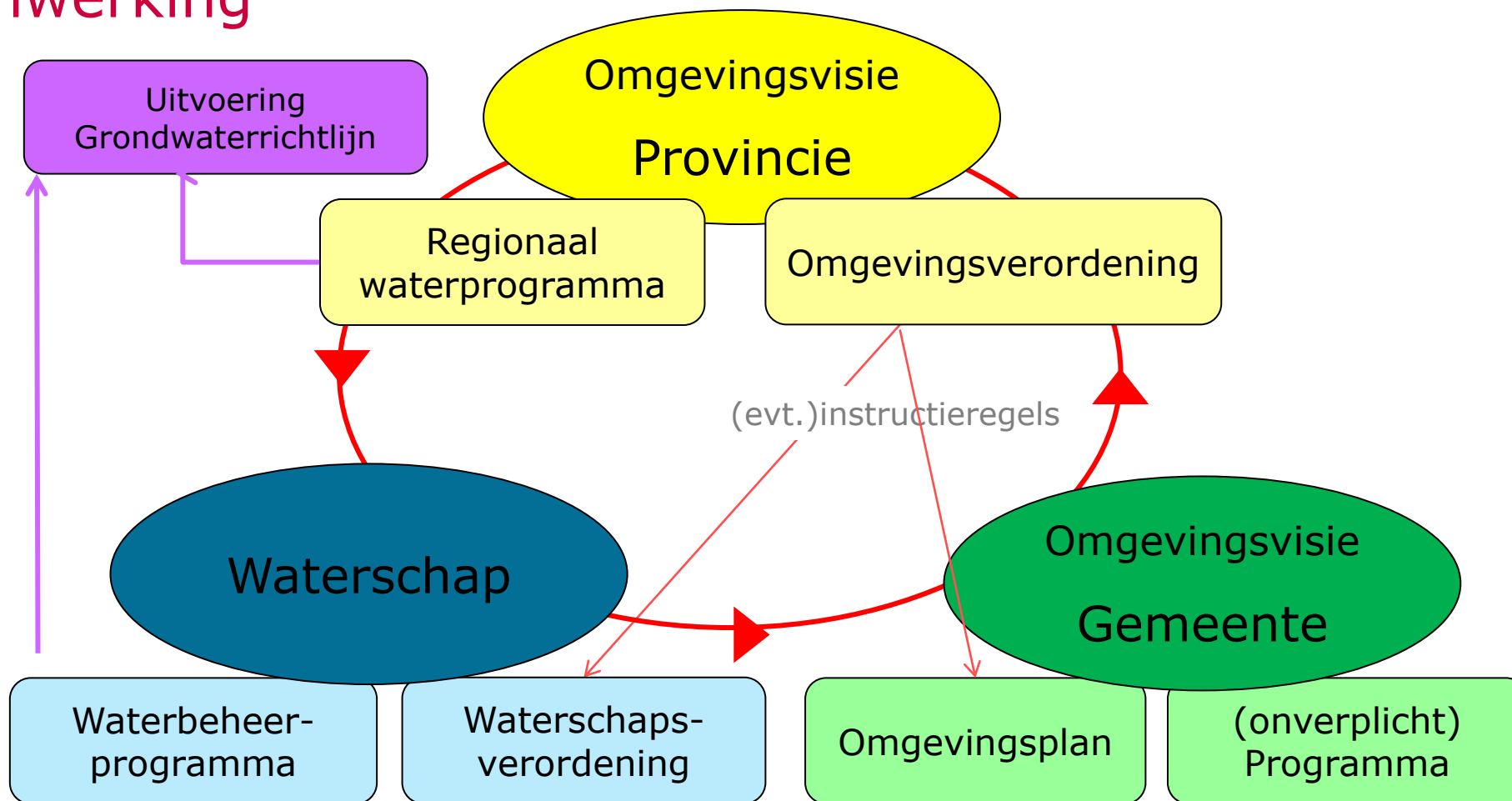
Komen tot een duurzaam grondwatersysteem

Welke instrumenten zijn beschikbaar?

	Rijk	Provincie	Waterschap	Gemeente
Omgevingsvisie	X	X		X
Programma	X	X	X	X
Decentrale regels		X	X	X
Alg. Rijksregels	X			
Omgevingsvergunning	X	X	X	X
Stimulerings- en communicatiemiddelen, bestuurlijke afspraken	X	X	X	X

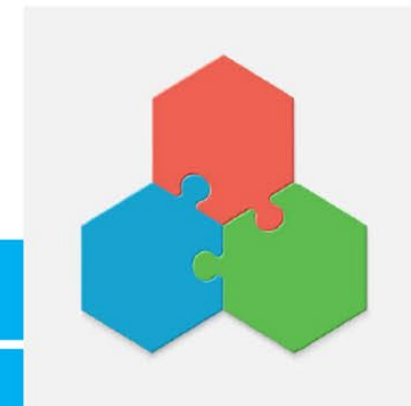

Samenwerking

Aan de slag met de Omgevingswet

Grondwater in de omgevingswet

Gemeente

- Zorg fysieke leefomgeving
- Omgevingsvisie
- Omgevingsplan
- Toevalsvondst op of in de bodem
- Bodemlozingen
- Stedelijk grondwaterbeheer

Waterschap

- Watersysteembeheerder
- Waterbeheerprogramma
- Waterschapsverordening
- Regels voor activiteiten in watersysteem
- Vergunningverlening excl. drinkwater, grote industrie en bodemenergie

Provincie

- Gebiedsgerichte coördinatie van taken gemeente en waterschap
- Omgevingsvisie
- Regionaal Waterprogramma
- Omgevingsverordening
- Drinkwaterbescherming
- Vergunningverlening dr,gi,be

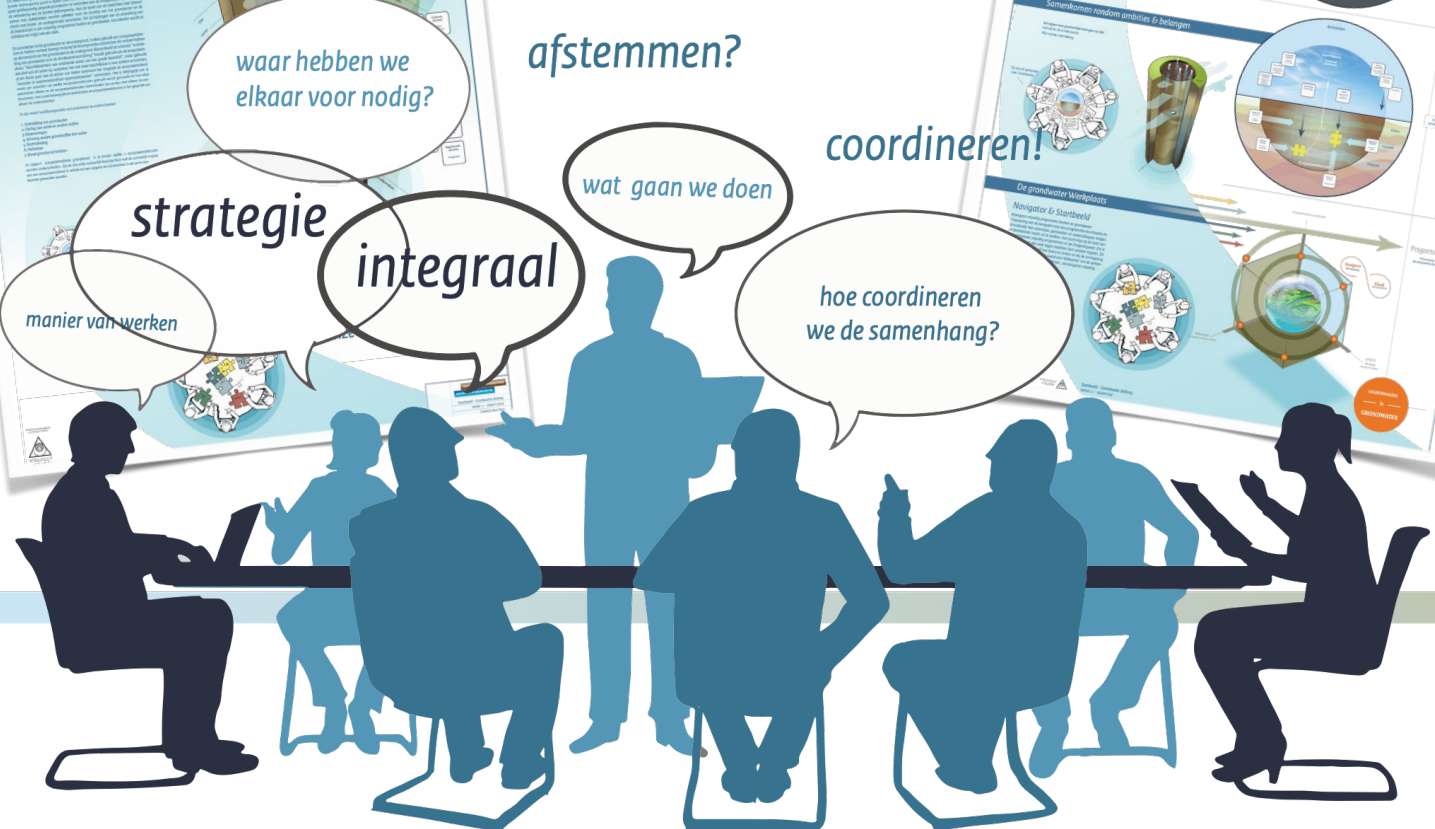
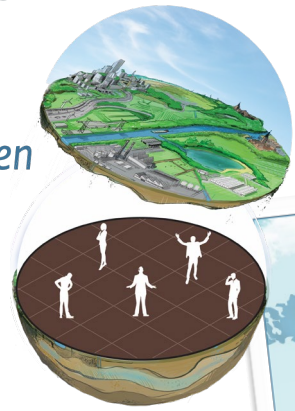
Bodem en watersysteem zijn onderdeel van de fysieke leefomgeving.

Bodem = het vaste deel van de aarde met de zich daarin bevindende vloeibare en gasvormige bestanddelen en organismen.

Watersysteem = samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen.

Grondwater
gemeenten,
provincies &
waterschappen

waar hebben we elkaar voor nodig?

afstemmen?

coördineren!

wat gaan we doen

hoe coördineren we de samenhang?

strategie

integraal

manier van werken

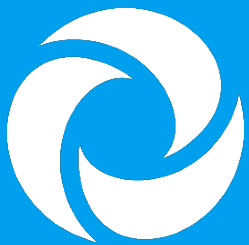
Meer informatie?

- Uitleg over instrumentarium Ow en grondwater
 - › <https://iplo.nl/thema/water/grondwater/>
 - › [Hulpmiddelen voor grondwater | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)
- Handreiking grondwaterkwaliteit onder de Ow (eindconcept)
 - › <https://iplo.nl/@262759/handreiking-grondwaterkwaliteit/>
- Project Bodembeheer van de toekomst: “Bouwsteen grondwater in het omgevingsplan”
 - › <https://www.samendedieptein.nl/bodembeheer-van-de-toekomst/>
- Vragen via de helpdesk Informatiepunt Omgevingswet
 - › <https://iplo.nl/contact/vragenformulier/>

Case #1

Regionale casus governance grondwaterkwantiteit

Carolijn Becker
Beleidsadviseur Grondwater

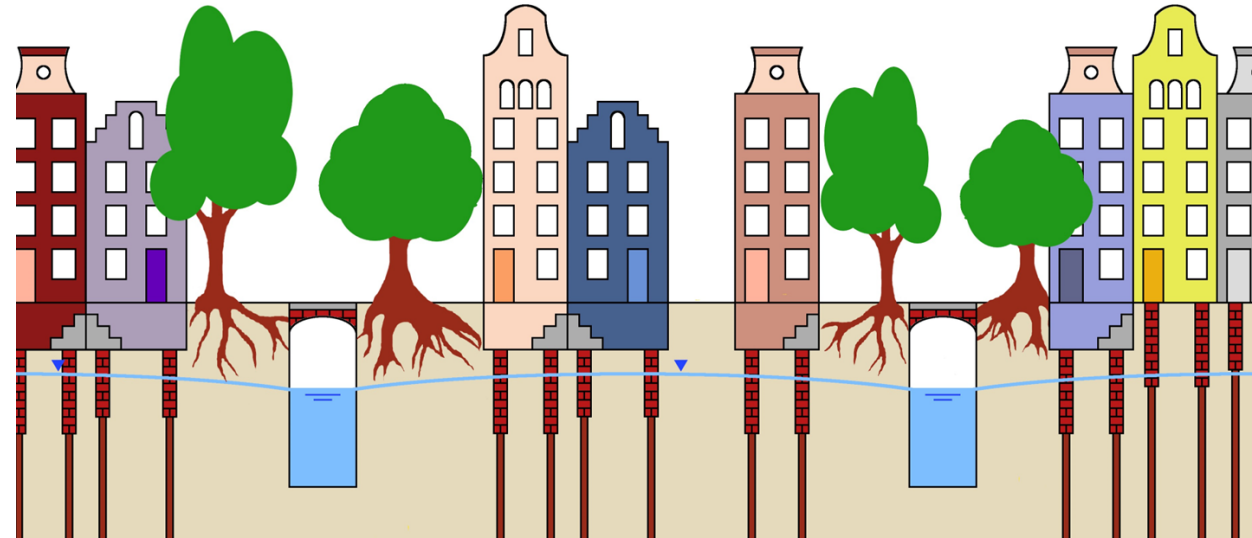
Regionale casus governance grondwaterkwantiteit

- > Waternet → watercyclusorganisatie
 - Gemeente Amsterdam
 - Waterschap Amstel Gooi en Vecht
- > Casussen:
 - Onderkeldering in Amsterdam
 - Funderingsproblematiek
- > Wie gaat waarover? Waar valt er een gat?
Waar zit je in elkaars vaarwater?

Onderkeldering in Amsterdam

- > Bouwwoede → veel onderkeldering
- > Een kelder is geen probleem maar het cumulatief effect is groot → badkuip-effect met wateroverlast als gevolg
- > Onderkeldering hoort bij de gemeentelijke grondwaterzorgplicht en RO-taak
 - Amsterdam heeft het Paraplubestemmingsplan Grondwaterneutrale Kelders (2022)
- > Maar grondwaterstromen horen bij het watersysteem en dit valt onder het beheer van het waterschap
- > Moet het waterschap hier (extra) regels stellen of niet?

Funderingsproblematiek

- › Schade aan funderingen ontstaat vaak (maar niet altijd) door langdurige grondwateronderlast
- › In principe zijn perceeleigenaren zelf verantwoordelijk voor hun fundering
- › Gemeenten zijn via de grondwaterzorgplicht verantwoordelijk de grondwateronderlast in de openbare ruimte zo mogelijk te beperken of voorkomen
- › Waterschappen doen het oppervlaktewater-peilbeheer en dit beïnvloedt de grondwater-stand, voornamelijk is het landelijk gebied
- › Wie is hier aan zet? Hoe zit dit bijvoorbeeld bij lintbebouwing?

Case #2

Gebiedsgericht grondwaterbeheer Het Gooi

- Masterplan Het Gooi 1995 - 2005
- Convenant: provincie, 6 gemeenten, waterschap (AGV), Vitens, PWN
 - 1e convenant 2011 - 2020;
 - 2e convenant 2021 - 2030
- Financiering:
 - bijdragen partners
 - afkoop door probleemeigenaren
- Kaders:
 - Gebiedsbeheerplan (GS); deelgebieden + losse gevallen
 - Afkoopstrategie (GS)
- Looptijd beheer: in beginsel geen begrenzing
- Risico's (indicatieve verdeling bijdragen bij tekort)

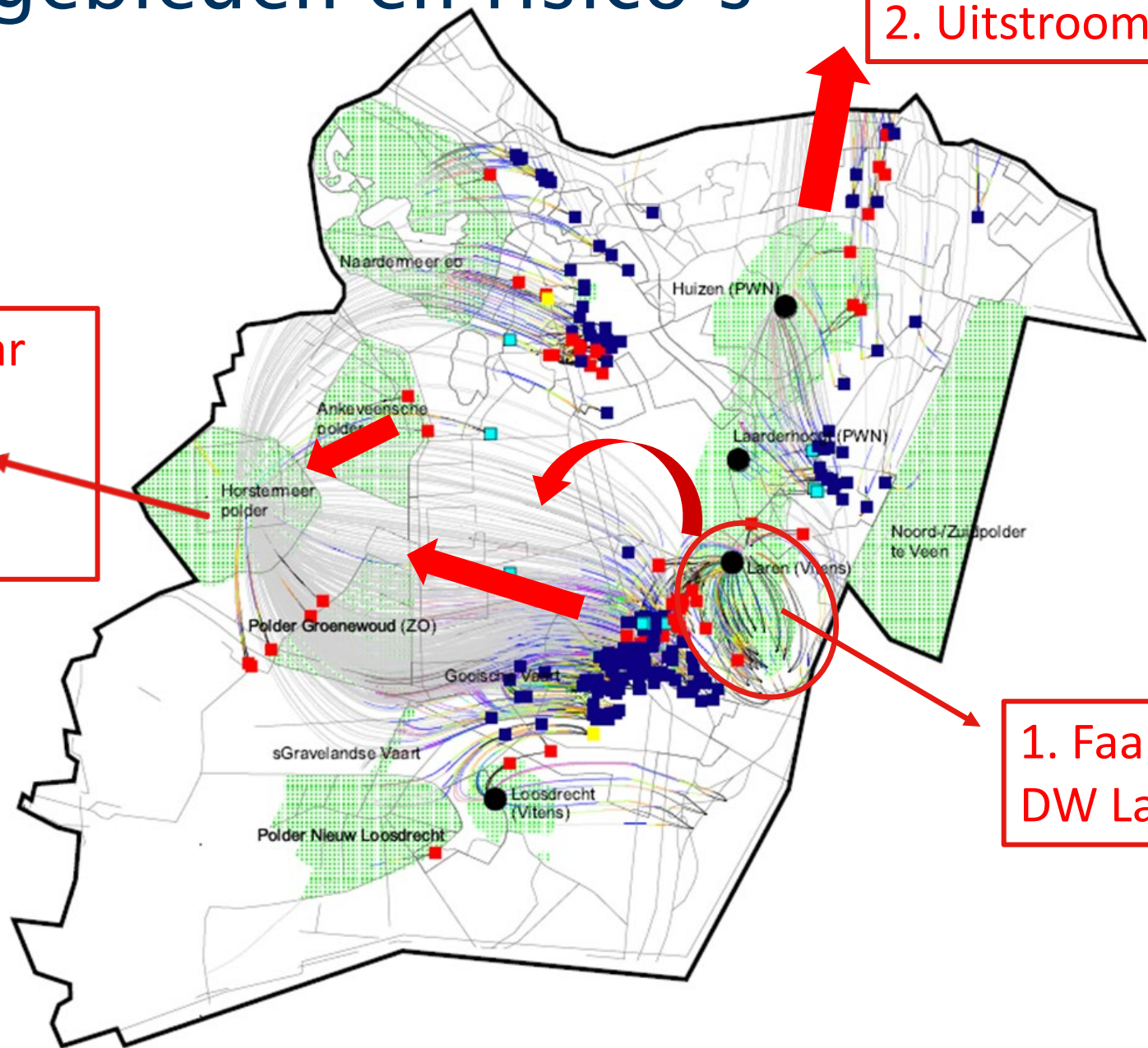
Aandachtsgebieden en risico's

3. Uitstroom naar kwelgebied Horstermeer polder

2. Uitstroom Gooimeer

1. Faalmaatregel DW Laren

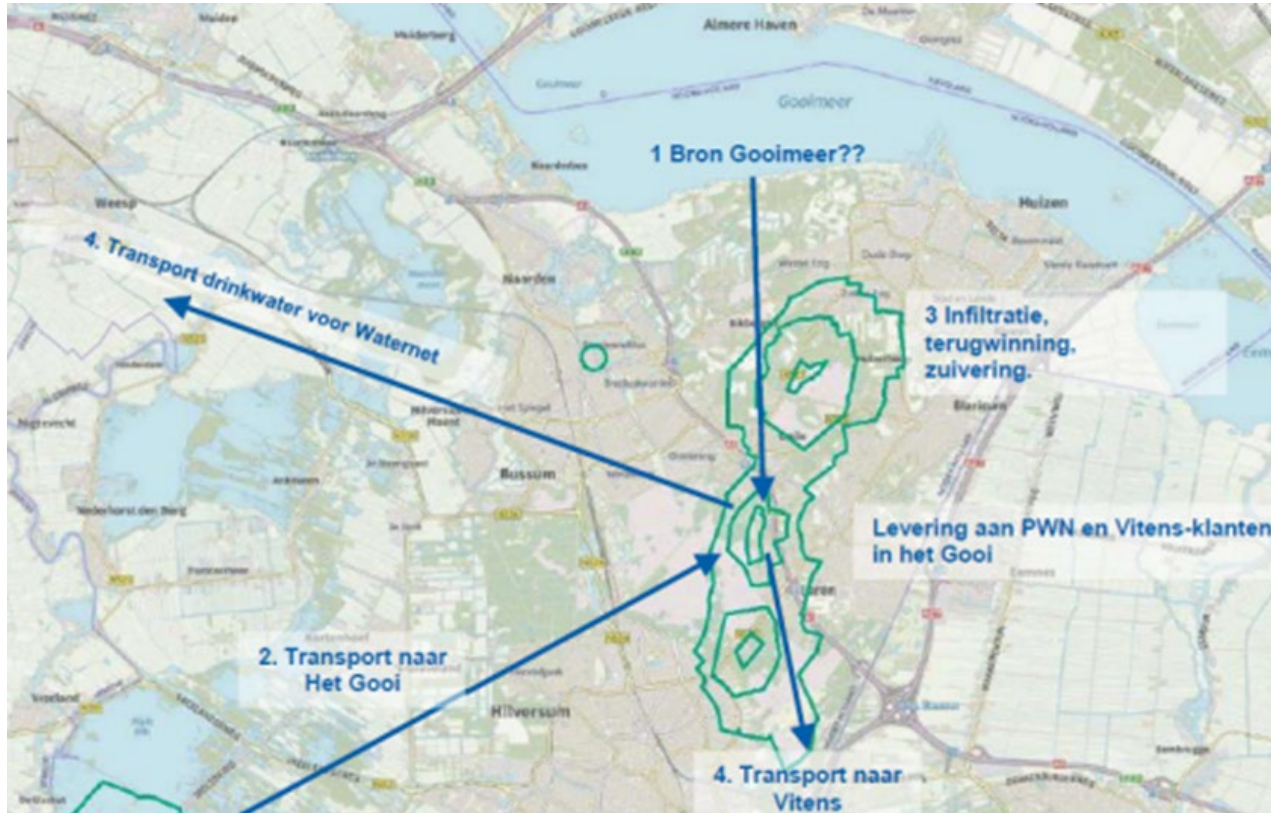
Goede organisatie en samenwerking

- **Kracht en ervaring ligt in solide organisatie**
 - Stuurgroep (bestuurlijk) 2 x per jaar
 - Ambtelijke projectgroep 4 x per jaar
 - Uitvoeringsorganisatie doorlopend
 - Werkgroepen voor vraagstukken
 - Gebiedsplan/convenant/meerjarenprogramma
- **En solide financiering**
 - Bijdragen partners (7,25 miljoen)
 - Afkopen (ca 7,65 miljoen)
 - Uitvoering beheer voor 30 jaar belegt bij Bodemzorg
 - Ca. 5 miljoen voor risicomatregelen

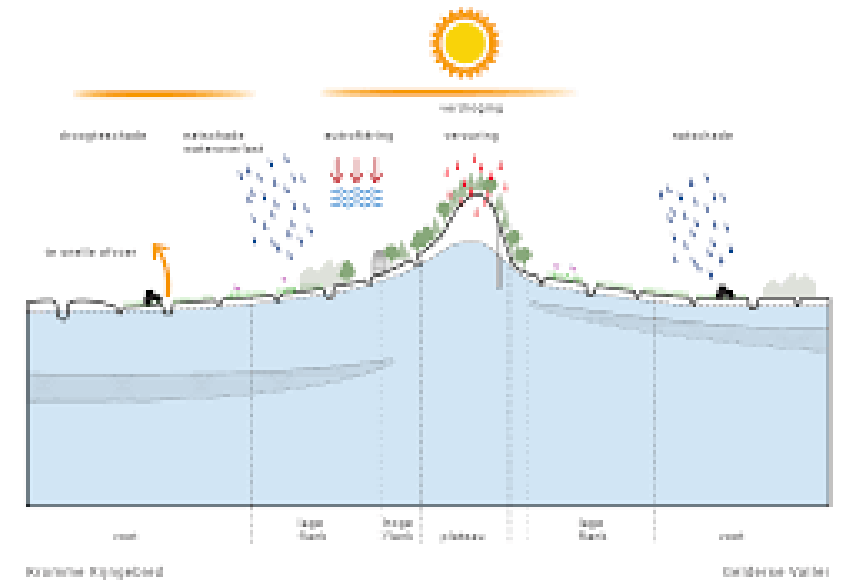
Nieuwe ontwikkelingen - klimaatbestendig

Project Waag

- Oppervlaktewater gebruiken voor infiltratie grondwater
- Grondwaterstand blijft op niveau
- Goed voor de natuur

Blauwe agenda Utrechtse heuvelrug

- Duurzaam watersysteem
- Droogte en wateroverlast tegen gaan

Instrumenten nu en toekomstig

NU

Gebiedsplan GBG en uitvoeringsprogramma
Vastgesteld op grond van de Wbb (artikel 55 c1)

Gericht op grondwaterverontreinigingen
Gescheiden bron en pluimaanpak

Convenant

Afkoop bij gebiedsbeheerder (provincie)

Bijdragen van convenantpartners

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Toekomstig

Onverplicht programma onder de Omgevingsvisie

Opnieuw vastgesteld

Met mogelijk nieuwe thema's:

- Kwantitatief duurzaam waterbeheer
- Nieuwe stoffenproblematiek

Convenant

Aanvulling op bestaande convenant (indien nieuwe thema's)

In deelgroepen

- › Eventuele vragen over casus
- › Aan hand van casus bespreken:
 - › wat is jouw rol/welke rol pakt jouw organisatie in zo'n situatie? (op flap schrijven?)
 - › Wat werkt hierin goed, wat kan beter?
 - › Welke instrumenten (bijv zoals in presentatie benoemd) zet je hiervoor in?
 - › Wat is er extra nodig om samenwerking te verbeteren? (instrumenten?)